

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 25897/2024
15.01.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марко Крстин, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Гавра Димитријевић, адвокат из ..., ради утврђења, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2438/24 од 10.10.2024. године, у седници одржаној 15.01.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2438/24 од 10.10.2024. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 586/2022 од 22.05.2024. године, ставом првим изреке, одлучено је да се примарни тужбени захтев тужиоца делимично усваја. Ставом другим изреке, утврђено је да је ништава одредба члана 4.став 1. Уговора о позајмици готовог новца - девиза (евро), закљученог 12.05.2011. године у ..., између ББ из ..., као зајмодавца и АА из ..., као зајмотражиоца, о позајмици у висини од 83.000 евра, у делу којим је уговорено да се чланови уже породице зајмотражиоца обавезују да дуг врате у року предвиђеном у члану 1. овог Уговора, што је ББ дужан да трпи и призна. Ставом трећим изреке, део примарног тужбеног захтева којим је тражено да се утврди да је у преосталом делу ништав уговор о позајмици готовог новца – девиза (евро) закљученог 12.05.2011. године у ..., између ББ из ..., као зајмодавца и АА из ..., као зајмотражиоца, о позајмици у висини од 83.000 евра, што је ББ дужан да трпи и призна, је одбијен. Ставом четвртим изреке, евентуални тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд поништи уговор о позајмици готовог новца – девиза (евро) закљученог 12.05.2011. године у ..., између ББ из ..., као зајмодавца и АА из ..., као зајмотражиоца, о позајмици у висини од 83.000 евра, што је ББ дужан да трпи и призна, је одбијен. Ставом петим изреке, тужилац је обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 800.250,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је захтев туженог да се тужилац обавезе да му на досуђене трошкове поступка исплати законску затезну камату за период од пресуђења до извршности пресуде.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 2438/24 од 10.10.2024. године, ставом првим изреке, одбио жалбу тужиоца и потврдио пресуду Вишег суда у Новом Саду П 586/22 од 22.05.2024. године, у делу у ком су тужбени захтеви тужиоца одбијени, а он обавезан да туженом накнади трошкове парничног поступка. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је изјавио благовремену ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), у вези одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док битна повреда из одредбе члана 374. став 2. тачка 12. истог Закона, на коју тужилац у ревизији указује, није разлог за изјављивање ревизије у смислу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. Закона о парничном поступку. У поступку пред другостепеним судом нису учињене битне повреде из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, на које ревидент у ревизији неосновано указује.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке се познају дуги низ година. Тужилац је по занимању дипл. правник који је десет година радио у Општини ..., као начелник за ..., четири године као правобранилац и као заменик судије за прекршаје у Од 1990. године је био директор штампарије "Култура" у ..., коју је напустио 2008. године. Потом је са члановима своје породице основао фирму "Агрофеникс" д.о.о За потребе пословања те фирме, тужилац и његова супруга су 15.08.2008. године са зајмодавцем ВВ, закључили писмени уговор о зајму, по ком су од њега позајмили 95.200 евра уз обавезу враћања до 15.08.2009. године. Тужени је власник фирме "Нел" д.о.о која послује двадесетак година и бави се увозом обуће из Кине, Турске и Италије. У више наврата, тужени је позајмљивао новац тужиоцу, а тужилац му је позајмице редовно враћао, па између њих није било неразрешених потраживања. Током 2011. године тужилац се туженом обратио рекавши му да му је потребан новац за посао са кабловима за извоз за Ирак и да му недостаје 83.000 евра које се обавезао да туженом врати за 3-4 месеца када извезе "пар контејнера каблова", уз уверавање да му штампарија "Култура" дугује око 80.000 евра, о чему је туженом показао писану документацију. У време када су преговарали о предметној позајмици, тужени је тужиоцу указао да има намеру да прави халу од 600 м², па је саопштио тужиоцу да му новац не може да позајами на период дужи од 3-4 месеца. Тужилац, као зајмопримац и тужени као зајмодавац су у присуству сведока ГГ (син туженог) и ДД (кћерка тужиоца) у канцеларији туженог 12.05.2011. године у ..., закључили предметни уговор о позајмици готовог новца – девиза (евро). У члану 1. Уговора наведено је да ББ даје позајмицу од 83.000 евра на рок до 15.09.2011. године (четири месеца). У члану 3. Уговора је наведено да је уговор сачињен у присуству зајмотражиоца и његове кћерке као и зајмодавца и његовог сина, те да је тужени предао тужиоцу позајмљени новац у присуству сведока у апоенима од по 100 евра. Новац је у торбу спремила тужиочева кћерка, која је потом напустила канцеларију туженог. Како тужилац зајмодавцу ВВ

није вратио новац на основу уговора од 15.08.2008. године, те пошто је зајам био обезбеђен хипотеком, Основни суд у Новом Саду, Судска јединица у Бачком Петровцу је, 28.03.2012. године, донео решење И 1320/12 којим је одређена продаја хипотековане непокретности. Након што је поверилац ВВ 29.05.2012. године, делимично намирио своје потраживање из Уговора о зајму од 15.08.2008. године, 28.06.2012. године сачињено је писмено насловљено као "предуговор о преносу удела" између фирме "Неографија" (која је приватизовала штампарију "Култура" у којој је тужилац био директор) и "Нел" д.о.о. као купца, чији је законски заступник тужени ББ. Тим предуговором је констатовано да је уговорним странама познато да је ББ, своје потраживање од 80.000 евра које је у виду позајмице дао за решавање финансијских проблема д.о.о. "Неографија" ..., уступио у корист д.о.о. "Нел", чиме је ово правно лице постало поверилац д.о.о. "Неографија" и да је износ од 80.000 евра као позајмицу, ББ исплатио на руке АА, као овлашћеном лицу, у вери да помаже продавцу. У тексту је написано да продајци прихватају да је позајмица извршена за потребе привредног друштва "Неографија" ... и да ће измирити ову обавезу према купцу умањењем договорене купопродајне цене за износ од 80.000 евра. Из овог доказа који је сачињен 28.06.2012. године и који су потписали и тужилац и тужени, утврђено је да је тужени тужиоцу исплатио и предао на руке 80.000 евра, као позајмицу. Писању и потписивању предуговора се приступило након више од 13 месеца од закључења Уговора о зајму од 12.05.2011. године, када је дуг тужиоца према туженом увелико доспео на наплату, што је још једна писана и веродостојна потврда да тужени има новчано потраживање према тужиоцу које није предмет ове парнице већ парнице П 52/15, која је у прекиду. Тужени је више пута позивао тужиоца да врати позајмицу, а тужилац је обећавао да ће му новац вратити када супруга и он продају земљу. Опоменом пред тужбу од 11.12.2014. године тужени је позвао тужиоца да му врати зајам од 83.000 евра, а тужилац зајам није вратио, па је ББ у својству тужиоца поднео тужбу против тужених АА и ДД ради солидарног враћања зајма од 83.000 евра. У току парнице П 52/15, АА је 12.12.2018. године поднео противтужбу са примарним тужбеним захтевом за утврђење да је Уговор о зајму од 12.05.2011. године апсолутно ништав, као зеленашки уговор и евентуалним тужбеним захтевом за поништај тог уговора на основу одредбе члана 111. и 112. Закона о облигационим односима. Парница П 52/15 је у прекиду од 21.03.2019. године до окончања ове парнице. Тужени никада није претио ни тужиоцу, а ни његовој кћерки, нити је тужилац пријављивао туженог полицији, односно није подносио кривичну пријаву. У фебруару 2009. године, тужилац је од ЂЂ, на основу писаног уговора позајмио 10.000 евра рекавши му да му је новац потребан за посао, а нудио је плаћање камате од 20% годишње. Такође је од ЈЈ, у више наврата, узео на зајам укупно 5.000 евра, а од његове супруге 2012. године 2000 евра. Новац није вратио. ЕЕ је 2008/2009 годину по писаној признаници позајмио тужиоцу у два наврата 7.000 евра, а тужилац позајмицу није вратио. Након одласка из штампарије, тужилац је од новог директора штампарије ЖЖ позајмио 1.600 евра а новац му није вратио. Током 2011. године тужилац је од ЗЗ узео на зајам 3.500 евра, који износ није вратио. Од брата ИИ тужилац је 2010. године, у више наврата узео око 12.500 евра, а од брата ЈЈ 500 евра и новац није вратио. Тужилац је узимао новац и од других лица, чији идентитет није хтео да открије. Према тужиоцу потраживање од 40.000 евра има и КК, који је суду поднео тужбу ради наплате дуга.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили, како примарни, тако и евентуални тужбени захтев тужиоца, налазећи да предметни уговор о зајму од 12.05.2011. године није зеленашки уговор, јер тужени

приликом његовог закључења није користио стање нужде, нити тешко материјално стање тужиоца. Супротно томе, тужилац је тај који је тражио новац од туженог на зајам на кратак рок од 3-4 месеца, уверавајући туженог да има извешан извозни посао са Ирачком фирмом, као и потраживања од 80.000 евра према бившој штампарији, у којој је био директор, уз свесрдно уверавање туженог да ће му зајам вратити у уговореном року. Из садржине радњи и поступака тужиоца, судови су закључили да он није оспоравао новчано потраживање туженог, већ је тражио начин како да "затвори финансијску конструкцију", у чему није успео. При том нема говора о томе да је тужилац лице са недовољним искуством, нити да је у питању лакомислено лице, имајући у виду да је он дипл. правник са дугогодишњим радним искуством, како у струци тако и у привреди. Тужилац није доказао да је тужени за себе уговорио корист која је у очигледној несразмери са датим зајмом, јер о томе не постоји ниједан писани доказ, напротив, тужилац је све време уверавао туженог да не треба да страхује за позајмљени новац и да ће му исти вратити. Чак му је и понудио да купи штампарију по цени која готово одговара висини позајмице (80.000 евра), о чему директно сведочи и предуговор који су тужилац и тужени потписали 28.06.2012. године, а који посао није реализован, јер је изостала сагласност продавца. Изведени докази говоре у прилог закључку о постојању дужничко-поверилачког односа између тужиоца, као зајмотражиоца и зајмопримца и туженог, као зајмодавца, који је верификован потписивањем уговора о зајму од 12.05.2011. године, а у ком облигационом односу тужилац није извршио своју уговорну обавезу, док тужени јесте, при чему нема никаквих доказа да је тужени тужиоца присиљавао да потпише уговор о зајму. У односу на евентуални тужбени захтев тужиоца за поништај предметног уговора о зајму, тужилац је преклудиран на основу одредбе члана 117. Закона о облигационим односима, имајући у виду да је противтужбу поднео 12.12.2018. године, по протеку рокова за поништај предметног уговора. Закључак судова је да је циљ ове парнице опструкција парнице П 52/15, која је у прекиду од 21.03.2019. године, до окончања овог поступка.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно применили материјално право.

Зеленашки уговор прописан је у одредби члана 141. став 1. Закона о облигационим односима, тако што је ништав уговор којим неко, користећи се стањем нужде или тешким материјалним стањем другог, његовим недовољним искуством, лакомисленошћу или зависношћу, уговори за себе или за неког трећег, корист која је у очигледној несразмери са оним што је он другом дао или учинио, или се обавезао дати или учинити. Рушљиви уговори прописани су одредбом члана 111. истог Закона, тако што је уговор рушљив кад га је закључила страна ограничено пословно способна, кад је при његовом закључењу било мана у погледу воља страна, као и кад је то овим Законом или посебним прописом одређено. У смислу одредбе члана 117. Закона о облигационим односима, право захтевати поништење рушљивог уговора престаје истеком рока од једне године од сазнања за разлог рушљивости, односно од престанка принуде (став 1.). То право у сваком случају престаје истеком рока од три године од дана закључења уговора (став 2.).

У конкретном случају, тужилац који тврди да је предметни уговор о зајму ништав правни посао јер је зеленашки уговор, је био дужан да докаже да је тужени користио стање нужде или тешко материјално стање тужиоца, односно његово

недовољно искуство, лакомисленост или зависност, те да је за себе или за неког трећег уговорио корист која је у очигледној несразмери са оним што је он тужиоцу дао или учинио, а ништа од наведеног тужилац није доказао. Супротно томе, утврђено је да је тужени тужиоцу позајмио, на краatak рок (3-4 месеца), новчани износ који му тужилац није вратио, при чему се на сличан начин тужилац задужио и код других лица, којима такође, новац није вратио. Објективни рок за подношење тужбе за поништај предметног уговора је протекао пре подношења тужбе. Због тога тужилац неосновано указује на погрешну примену материјалног права.

Наводима ревизије тужиоца указује се на погрешно и непотпуно утврђено чињенично стање, што је без утицаја на одлучивање, јер ревизија не може да се изјави због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, на основу одредбе члана 407. став 2. Закона о парничном поступку, осим у случају из члана 403. став 2. тог Закона, што овде није случај.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. и 154. Закона о парничном поступку, имајући у виду његов исход.

На основу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**